

Predmet C-294/20**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

1. srpnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Audiencia Nacional (Španjolska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

5. ožujka 2020.

Tužitelj:

GE Auto Service Leasing GmbH

Tuženik:

Tribunal Económico-Administrativo Central (Španjolska)

Predmet glavnog postupka

Predmet ovog zahtjeva za prethodnu odluku jest utvrditi do kada porezni obveznik može dokazati da ispunjava uvjete prava na povrat poreza na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV) i kada gubi pravo na navedeni povrat zbog svojeg eventualnog nemarnog ponašanja ili zlouporabe.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Predmet ovog zahtjeva za prethodnu odluku jest utvrditi treba li sud ocijeniti dokumentaciju koju je porezni obveznik koji nema poslovni nastan u predmetnoj državi članici nepravodobno podnio kako bi opravdao svoje pravo na povrat PDV-a, protivno odredbama članaka 3. i 7. Direktive 79/1072 i njezinih priloga ili člancima 15., 8. i 9. Direktive 2008/9 te sudskoj praksi Suda u tom pogledu.

Ako je treba ocijeniti, to bi podrazumijevalo da porezni obveznik koji nema poslovni nastan u predmetnoj državi članici (a time bilo koji porezni obveznik) nema nikakvo vremensko ograničenje da dokaže da ispunjava uvjete prava na povrat i može o tome podnijeti dokaz kada i kako želi, čak i ako to nije učinio

nakon što je to uprava od njega zatražila, sve dok mu se ne pripišu zla vjera ili zlouporaba prava.

Rezultat bi bio nemoguće upravljanje PDV-om, čime bi došlo do povrede načela neutralnosti poreznog sustava i utjecaja na homogenost PDV-a u cijeloj Uniji.

Prethodna pitanja

1. Treba li se prihvatiti kao valjano to da porezni obveznik, nakon što je porezna uprava od njega više puta zatražila da dokaže da ispunjava uvjete za pravo na povrat, to ne učini bez ikakvog razumnog opravdanja i, nakon što mu je odbijen povrat, odgađa podnošenje dokumenata za potrebe upravnog nadzora ili sudskog postupka?

2. Može li se smatrati zlouporabom prava činjenica da porezni obveznik nije poreznoj upravi dostavio potrebne informacije u prilog svojem pravu iako mu je to dopušteno i od njega zatraženo, te da to nije učinio bez opravdanog razloga, ali je naprotiv te informacije kasnije dobrovoljno dostavio tijelu za upravni nadzor ili sudu?

3. Gubi li porezni obveznik koji nema poslovni nastan u predmetnoj državi članici svoje pravo na povrat nakon isteka predviđenog ili dodijeljenog roka u tu svrhu i nakon što je uprava donijela odluku kojom odbija povrat, zato što relevantne informacije za dokazivanje svojeg prava na povrat nije dostavio u roku i bez razumnog opravdanja ili zato što se zlouporabno ponašao?

Navedene odredbe prava Unije

Članak 267. UFEU-a.

Direktiva Vijeća 2008/9/EZ od 12. veljače 2008. o utvrđivanju detaljnih pravila za povrat poreza na dodanu vrijednost, predviđenih u Direktivi 2006/112/EZ, poreznim obveznicima koji nemaju poslovni nastan u državi članici povrata, već u drugoj državi članici: konkretno članak 5. drugi stavak i članci 8., 9. i 15.

Osma direktiva Vijeća 79/1072/EEZ od 6. prosinca 1979. o usklađivanju zakonodavstava država članica o porezu na promet – Postupci za povrat poreza na dodanu vrijednost poreznim obveznicima koji nemaju poslovni nastan na području države (stavljena izvan snage): konkretno članci 3. i 7. te Prilozi A i C.

Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost: članak 170.

Sudska praksa Suda.

Navedene odredbe nacionalnog prava

Članak 119. Leya 37/1992, de 28 de diciembre, del Impuesto sobre el Valor Añadido (Zakon 37/1992 od 28. prosinca o porezu na dodanu vrijednost; u daljnjem tekstu: LIVA): konkretno stavci 2., 3., 4. i 9.

Članak 57. Reglamenta General de desarrollo de la Ley General Tributaria en materia de revisión en vía administrativa (Real Decreto 520/2005) (Opća uredba za provedbu Općeg poreznog zakona u području upravnog nadzora i žalbi (Kraljevska uredba 520/2005); u daljnjem tekstu: RGRT).

Sažet prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 Društvo GE Auto Service Leasing GmbH podnijelo je 30. lipnja 2006. i 29. lipnja 2007. zahtjeve za povrat pretporeza u iznosu od 407 396,469 eura koji su platili poduzetnici ili prodavatelji robe ili pružatelji usluga koji nemaju poslovni nastan na području primjene poreza, za poslovne godine 2005. i 2006.
- 2 Oficina Nacional de Gestión Tributaria, IVA de no establecidos (Državni ured za porezno upravljanje, Odjel za PDV za poduzetnike koji nemaju poslovni nastan u Španjolskoj, Španjolska), društvu je 19. ožujka 2008. uputio dva zahtjeva za podnošenje dokumentacije.
- 3 Društvo je 12. prosinca 2008. izrazilo svoju namjeru postupanja u skladu s tim zahtjevima, ali je navelo da, s obzirom na to da je riječ o nerezidentnom društvu i zbog poteškoća s dostavom zatražene dokumentacije, ne može postupiti u skladu s njima iako je izrazilo namjeru da će to učiniti.
- 4 Državni ured za porezno upravljanje donio je 18. veljače 2009. odluke kojim se odbijaju zahtjevi za povrat koje se u biti temelje na tome što podnositelj zahtjeva nije ispunio zahtjeve za dostavu dokumentacije o kojima je obaviješten 21. travnja 2009.
- 5 Društvo je 20. veljače 2009. (nakon odluka kojim se odbijaju zahtjevi, ali prije njihove dostave) podnio dva podneska, po jedan za svaku poslovnu godinu, u kojima je naveo da je riječ o njemačkom društvu koje se bavi isporukom osobnih vozila španjolskim poduzetnicima na temelju ugovora o leasingu te povremenom prodajom tih vozila na španjolskom tržištu rabljenih vozila, da djeluje na području primjene poreza (Territorio de Aplicación del Impuesto (TAI)) bez stalnog poslovnog nastana te da zbog kupnje vozila plaća pretporez, što je opravdalo podnošenjem nekoliko računa.
- 6 Društvo GE Auto Service Leasing GmbH podnijelo je protiv odluka kojim se odbija povrat remonstrativni pravni lijek. Priznalo je zakašnjenje i navelo da je odgovorilo na zahtjeve od 20. veljače 2009. prije dostave odluka kojim se odbija njegov zahtjev za povrat. Osim toga, uz podneske koji se odnose na remonstrativni pravni lijek dostavilo je primjerke računa koji su izdani za pružene

usluge leasinga te je naglasilo način rada društva u pogledu pružanja takvih usluga u Španjolskoj.

- 7 Prije odlučivanja o remonstrativnom pravnom lijeku Državni ured za porezno upravljanje poslao je društvu novi zahtjev od 13. srpnja 2009. radi pojašnjenja određenih aspekata. Društvo GE Auto Service Leasing GmbH nikada nije odgovorilo na taj zahtjev koji mu je dostavljen 21. srpnja 2009.
- 8 Državni ured za porezno upravljanje donio je 1. veljače 2010. odluku kojom je odbio remonstrativni pravni lijek i potvrdio odbijanje povrata jer društvo nije podnijelo dovoljno dokaza i nije ispunilo zakonski propisane zahtjeve.
- 9 Budući da se nije slagao s time, tužitelj je Tribunalu Económico-Administrativo Central (Središnji porezni sud, Španjolska) podnio žalbe u poreznom postupku kojima je priložio različitu dokumentaciju, konkretno, nekoliko računa za pružanje usluga i ugovore o financijskom leasingu, službene potvrde koje su izdala njemačka tijela o njegovu statusu poreznog obveznika s pravom na odbitak te nekoliko periodičnih prijava PDV-a. Tribunal Económico-Administrativo Central (Središnji porezni sud) spojio je žalbene postupke.
- 10 Tribunal Económico-Administrativo Central (Središnji porezni sud) donio je 24. siječnja 2013. odluku kojom je odbio žalbe u poreznom postupku. Potvrdio je stajalište upravnog tijela i naveo da relevantne dokaze za odgovarajući ispravak poreznog statusa treba podnijeti nadležnom upravnom tijelu, a pritom je ustrajao na stajalištu da postupak povodom žalbi u poreznom postupku nije prikladan trenutak za to i da je dokaze trebalo priložiti u postupku primjene poreza.
- 11 Društvo GE Auto Service Leasing GmbH je protiv odluke Tribunala Económico-Administrativo Central (Središnji porezni sud) od 24. siječnja 2013. kojom se odbijaju žalbe podnijelo upravnu tužbu Sali de lo contencioso-administrativo de la Audiencia Nacional (Vijeće za upravne sporove Visokog nacionalnog suda, Španjolska) u kojoj se navodi i. da ograničavajuće stajalište tijela za upravni nadzor dovodi u pitanje pravo na obranu zainteresirane osobe; ii. da dokazi iz spisa i oni podneseni u prilogu tužbi potvrđuju tužiteljevo pravo na povrat iznosa plaćenih na ime PDV-a; iii. da je povrijeđeno načelo neutralnosti poreza; iv. i da, ako se podupre pobijano ograničavajuće stajalište, stanje treba vratiti u postupak pred upravnim tijelom kako bi se društvu omogućilo da ispravi to što nije dostavio dokaze.
- 12 Tužba je u cijelosti odbijena presudom od 22. rujna 2016. u kojoj je u biti ponovljeno stajalište Tribunala Económico-Administrativo Central (Središnji porezni sud) o teretu dokazivanja. Ustraje se na činjenici da poduzetnici ili prodavatelji robe ili pružatelji usluga koji nemaju poslovni nastan u Španjolskoj mogu ostvariti pravo na povrat PDV-a, ali da je na njima samima teret dokazivanja zahtjeva propisanih za njegovu primjenu. Neispunjenje zahtjeva u postupovnoj fazi ili fazi upravnog nadzora ne može se ispraviti pred sudom.
- 13 Društvo je protiv te presude podnijelo žalbu u kasacijskom postupku.

- 14 Žalba u kasacijskom postupku u potpunosti je prihvaćena presudom Tribunala Supremo (Vrhovni sud, Španjolska) od 10. rujna 2018. kojom je poništena odluka Tribunala Económico-Administrativo Central (Središnji porezni sud) od 24. siječnja 2013. kojom su odbijene (spojene) žalbe u poreznom postupku podnesene protiv nepovoljnih odluka povodom remonstrativnih pravnih lijekova podnesenih protiv odluka od 18. veljače 2009. koje je donio Državni ured za porezno upravljanje i kojima je navedenom društvu odbijeno pravo na zatraženi povrat. Isto tako, Tribunal Supremo (Vrhovni sud) naložio je povrat u stanje kad je donesena pobijana presuda radi donošenja druge presude kojom bi, u skladu s dokaznim materijalom iz postupka, Audiencia Nacional (Visoki nacionalni sud) odlučila o ispunjenju materijalnih zahtjeva koji omogućuju povrat koji je zatražilo društvo GE Auto Service Leasing GmbH i time ga izričito priznala.

Ključni argumenti stranaka glavnog postupka

- 15 Porezni sudovi upravna su tijela kojima se, unatoč njihovoj kvazisudskoj prirodi, nužno treba obratiti prije pristupanja upravnim sudovima. Iako je riječ o upravnim tijelima, postupak povodom žalbi u poreznom postupku sličan je sudskom postupku. Porezni sudovi imaju relevantne nadležnosti u pogledu mogućnosti podnošenja dokaza u okviru očitovanja i obveze rješavanja svih pitanja, neovisno o tome jesu li ih stranke postavile.
- 16 Što se tiče dokaza, članak 57. RGRT-a predviđa da porezni sudovi mogu odbiti izvođenje zatraženih ili podnesenih dokaza samo ako se oni odnose na činjenice koje nisu relevantne za odluku o žalbenim zahtjevima, ali istodobno im dopušta da nalože izvođenje dokaza koji su prethodno odbijeni te ih ovlašćuje da zatraže sve izvještaje koje smatraju potrebnima ili primjerenima za rješavanje žalbe.
- 17 Po uzoru na svoje prethodne odluke, Tribunal Supremo (Vrhovni sud) je pri rješavanju žalbe u kasacijskom postupku zaključio da „nema prepreka tome da porezni obveznik, koji u postupku neizravnog nadzora nije podnio određene dokaze u prilog svojem zahtjevu, dostavi te dokaze naknadno u sudskom postupku. [...]” i da žalitelj može poreznim sudovima dostaviti dokaze koje nije podnio upravnim poreznim tijelima, pod uvjetom da se prava ostvaruju u skladu sa zahtjevima dobre vjere, pri čemu zlouporaba prava nije obuhvaćena zakonom. Zloupornobno postupanje ili postupanje u zloj vjeri treba propisno utvrditi u odgovarajućim postupcima i to postupanje mora biti toliko intenzivno da opravdava sankciju koja se sastoji od prestanka analize istaknutog zahtjeva, a u predmetnom postupku žalitelju se nikako ne smije pripisati zla vjera ili zlouporaba prava. Priznao je da osoba koja traži povrat treba dokazati da su ispunjeni materijalni zahtjevi prava koje traži. U svakom slučaju, zahtjevi koje uprava utvrđuje kako bi se pravo na povrat smatralo dokazanim ne smiju biti neproporcionalni, pretjerani ili nepotrebni.
- 18 Prihvaćanjem žalbe u kasacijskom postupku, Tribunal Supremo (Vrhovni sud) ukinuo je pobijanu presudu jer je njome odbijena sudska tužba samo zato što u

okviru upravnog nadzora nije moguće podnijeti ili priložiti ono što nije bilo podneseno ili priloženo u postupku primjene odgovarajućih poreza, a poništenjem te presude, poništio je i odluku Tribunala Económico-Administrativo Central (Središnji porezni sud).

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 19 Pri izvršavanju onog što je Tribunal Supremo (Vrhovni sud) naložio u svojoj presudi od 10. rujna 2018., Audiencia Nacional (Visoki nacionalni sud) mora donijeti novu presudu umjesto ukinute, u kojoj će se ocijeniti svi dokumenti koje je podnijelo društvo, dokumenti u okviru upravnog nadzora pred Tribunalom Económico-Administrativo Central (Središnji porezni sud) i oni koje je sud prihvatio kao dokaz, kako bi se utvrdilo ima li društvo, kao subjekt koji nema poslovni nastan na području primjene poreza, pravo na povrat pretporeza za poslovne godine 2005. i 2006. u iznosu od 407 396,469 eura.
- 20 Osnovni razlog na kojem Tribunal Supremo (Vrhovni sud) temelji svoju odluku odnosi se na važnost poreznih sudova u upravnom nadzoru koji ih obvezuje na to da analiziraju sve dokaze koje smatraju relevantnima, neovisno o tome jesu li ih porezni obveznici podnijeli upravnom tijelu i o tome da postupak primjene poreza od njih zahtijeva da ispune tu obvezu pred upravnim tijelom porezne uprave. Međutim, iako se povreda pravnog poretka najprije navodi u odluci Tribunala Económico-Administrativo Central (Središnji porezni sud), Tribunal Supremo (Vrhovni sud) također smatra da presuda Audiencije Nacional (Visoki nacionalni sud), koja potvrđuje stajalište Tribunala Económico-Administrativo Central (Središnji porezni sud), nije u skladu s pravom. Tribunal Supremo (Vrhovni sud) smatra da treba ispitati cijelu dokumentaciju koja je podnesena Tribunalu Económico-Administrativo Central (Središnji porezni sud) i Sali de lo contencioso-administrativo de la Audiencia Nacional (Vijeće za upravne sporove Visokog nacionalnog suda), iako društvo nije ispunilo zahtjeve koje mu je porezna uprava uputila kada je podnijelo svoj zahtjev za povrat.
- 21 Ta dokazna analiza pretpostavlja da je sva dokumentacija koju je društvo GE Auto Service Leasing GmbH podnijelo pred Tribunalom Económico-Administrativo Central (Središnji porezni sud) i u okviru upravne tužbe, u skladu s predviđenim mehanizmom povrata PDV-a. Međutim, Audiencia Nacional (Visoki nacionalni sud) smatra da će, ako izvrši presudu Tribunala Supremo (Vrhovni sud) u užem smislu, vrlo vjerojatno povrijediti odredbe, uvjete ili ograničenja iz članka 7. Direktive 79/1072/EEZ, koji je vrlo sličan članku 15. stavku 1. važeće Direktive 2008/9, koji se odnose na povrat pretporeza koji su platili poduzetnici koji nemaju poslovni nastan u Španjolskoj, te da će se udaljiti od sudske prakse Suda u tom području. Smatra da društvo nije dostavilo niti dokazalo da su ispunjeni materijalni zahtjevi njegova prava na povrat kada je to trebalo učiniti u skladu s važećim odredbama Direktive, a osobito kada je to od njega zatražila porezna uprava i više puta mu dala mogućnost da to učini. Pri izvršenju presude Tribunala

Supremo (Vrhovni sud), Audiencia Nacional (Visoki nacionalni sud) ne može zanemariti ni zakonodavne odredbe Europske unije ni sudsku praksu Suda.

- 22 Audiencia Nacional (Visoki nacionalni sud) smatra da je postupanje uprave besprijekorno. Budući da joj je podnesen nepotpuni zahtjev, omogućila je poreznom obvezniku da dostavi sve potrebne dokumente kako bi mogla obraditi njegov zahtjev za povrat. Poštovali su se Opći porezni zakon i članak 41. stavak 2. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, koji je sada sadržan u članku 6. stavku 1. Ugovora o Europskoj uniji. Nepotpuna dokumentacija koju je podnio tužitelj onemogućila je upravi da provjeri odgovara li ukupni iznos, čiji se povrat zahtijeva, računima, vrstama transakcije ili primateljima koji mu daju pravo na povrat. Ističe da je porezna uprava donijela odluku kojom se odbija zahtjev na temelju informacija koje je imala na raspolaganju te da nije mogla provjeriti jesu li ispunjeni uvjeti prava na odbitak.
- 23 U sudskoj praksi Suda istaknuto je u biti da pravo poreznih obveznika na odbitak pretporeza koji su dužni platiti čini temeljno načelo zajedničkog sustava PDV-a. Treba uspostaviti sustav odbitaka i stoga sustav povrata, čija je svrha u cijelosti rasteretiti poduzetnika tereta PDV-a, dugovanog ili plaćenog u okviru svih njegovih gospodarskih djelatnosti. Zajednički sustav PDV-a treba osigurati neutralnost u odnosu na porezno opterećenje svih gospodarskih aktivnosti, neovisno o njihovim ciljevima ili rezultatima, pod uvjetom da navedene aktivnosti podliježu PDV-u.
- 24 Pravo poreznog obveznika s poslovnim nastanom u državi članici na ostvarenje povrata PDV-a plaćenog u drugoj državi članici, kako je uređeno Direktivom 2008/9 i Direktivom 79/1072/EEZ, ovisi o pravu, koje je u njegovu korist propisano Direktivom 2006/112, da odbije ulazno plaćeni PDV plaćen u njegovoj državi članici, kao što to proizlazi iz presuda Suda od 25. listopada 2012., Daimler i Widex, C-318/11 i C-319/11, EU:C:2012:666, t. 41. i od 21. ožujka 2018., C-533/16, t. 36.).
- 25 Zbog činjenice da nema bitne razlike između prava na odbitak poreznih obveznika koji nemaju poslovni nastan u predmetnoj državi članici i prava koje imaju porezni obveznici u svojoj državi članici odgovor koji pruži Sud postaje značajniji. Ako pravo na povrat subjekta koji ima poslovni nastan u predmetnoj državi članici i pravo na povrat subjekta koji ga nema imaju isti razlog postojanja, ne postoje veće razlike osim onih postupovnih; ako je stajalište Tribunala Supremo (Vrhovni sud) točno, treba prihvatiti mogućnost da porezni obveznik može dostaviti dokumentaciju kojom dokazuje pravo u svakom trenutku, uključujući nakon što upravno tijelo donese odluku, bez ikakvog vremenskog ograničenja i neovisno o postupanju uprave ili osobe kojom se upravlja.
- 26 Općenito, kako bi se ostvarilo pravo na odbitak, porezni obveznik mora raspolagati računom izdanim u skladu s člancima 220. do 236. i člancima 238. do 240. Direktive 2006/112 (presuda Suda od 19. listopada 2017., Paper Consult, C-101/16, EU:C:2017:775, t. 40.).

- 27 Formalni zahtjevi u načelu ne mogu biti prepreka za potpuni odbitak poreza. Iako je točno da države članice mogu u skladu s člankom 22. stavkom 8. Šeste direktive utvrditi druge odredbe kako bi osigurale pravilnu naplatu poreza i spriječile utaju, one ne smiju prekoračiti ono što je nužno za postizanje tih ciljeva i sustavno dovoditi u pitanje pravo na odbitak PDV-a koje čini temeljno načelo zajedničkog sustava PDV-a koji je uspostavljen zakonodavstvom Unije u tom području, kao što je to već priznato u presudi od 18. prosinca 1997., Molenheide i dr., spojeni predmeti C-286/94, C-340/95, C-401/95 i C-47/96, Zb. str. I-7281, t. 47.
- 28 Audiencia Nacional (Visoki nacionalni sud) smatra da je, za razliku od presude Tribunala Supremo (Vrhovni sud), Sud već riješio pitanje i onemogućio da se to pravo ostvaruje bez vremenskog ograničenja. U presudama Suda od 21. lipnja 2012., C-294/11, t. 29., od 21. ožujka 2018., C-533/16, t. 46. i od 28. srpnja 2016., Astone, C-332/15, EU:C:2016:614, t. 33., navedeno je da bi mogućnost ostvarenja prava na odbitak PDV-a bez vremenskog ograničenja bila protivna načelu pravne sigurnosti koje zahtijeva da se porezna situacija poreznog obveznika u vezi s njegovim pravima i obvezama prema poreznim tijelima ne smije vremenski neograničeno dovoditi u pitanje. Drugo rješenje, kao što je ono koje proizlazi iz izvršenja presude Tribunala Supremo (Vrhovni sud), može dovesti do toga da rasprava ostane zauvijek otvorena.
- 29 Što se tiče trenutka dostave informacija koje su nužne za dopunu popratnih računa, Sud je u presudi od 8. svibnja 2013., C-271/12, t. 35., odlučio da se račun ne može dopuniti nakon što je porezna uprava donijela odluku kojom se odbija pravo na odbitak PDV-a jer se time onemogućuje jamčenje pravilne naplate i nadzora PDV-a. To je potvrđeno presudom Suda od 26. travnja 2018. (C-81/17, t. 38.).
- 30 Što se tiče eventualnog nemarnog ili zlorabnog ponašanja tuženika, Audiencia Nacional (Visoki nacionalni sud) podsjeća na presudu Suda u području PDV-a od 26. travnja 2018., C-81/17, t. 49., u skladu s kojom bi se „mogla [...] primijeniti upravna novčana sankcija protiv nemarnog poreznog obveznika [...]”. Isto tako, odbijanje priznavanja prava ili prednosti zbog zlorabe ili prijevare samo je posljedica utvrđenja prema kojem, u slučaju prijevare ili zlorabe prava, objektivni uvjeti potrebni za dobivanje zatražene pogodnosti zapravo nisu zadovoljeni i, zbog toga, takvo odbijanje ne zahtijeva posebnu pravnu osnovu (presude Suda od 14. prosinca 2000., Emsland-Stärke, C-110/99, EU:C:2000:695, t. 56., Halifax, t. 93. i od 4. lipnja 2009., Pometon, C-158/08, EU:C:2009:349, t. 28. ili od 22. studenoga 2017., C-251/16, t. 32.).
- 31 Stoga, činjenica da se nalazi u situaciji u kojoj mora izvršiti odluku Tribunala Supremo (Vrhovni sud), koja je očito protivna propisima i sudskoj praksi Europske unije, opravdava potrebu da Audiencia Nacional (Visoki nacionalni sud) uputi predmetni zahtjev za prethodnu odluku. Audiencia Nacional (Visoki nacionalni sud) navodi da se slična situacija dogodila u nacionalnom postupovnom pravu prilikom tumačenja i primjene sudske prakse Tribunala

Supremo, Sala de lo Civil (Vrhovni sud, Građansko vijeće, Španjolska) u pogledu ograničenja restitucijskih učinaka povezanih s proglašenjem ugovora koji su sklopili potrošač i prodavatelj robe ili pružatelj usluga nepoštenim, u skladu s člankom 6. stavkom 1. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. Sudska praksa Tribunala Supremo (Vrhovni sud) ispravljena je presudom Suda od 21. prosinca 2016., C-154/15 i C-307/15.

RADNI DOKUMENT